

Rol van de klachtencommissie en de rechter

NIET EENS MET HET SCHOOLADVIES

Jaarlijks behandelen de klachtencommissies zaken over het schooladvies. Het doel van ouders is doorgaans om vastgesteld te krijgen dat de school een onjuist advies heeft afgegeven waardoor het advies wordt aangepast. Leent de klachtenprocedure zich daar wel voor?

Ouders kunnen over het schooladvies een klacht indienen bij de school zelf of bij de klachtencommissie waarbij een school(bestuur) is aangesloten. Een klacht bij de klachtencommissie wordt veelal ingediend als ouders er met de school zelf niet uit komen. Als ouders een klacht indienen over een (voorlopig) schooladvies dan neemt de klachtencommissie deze klacht in behandeling. De school krijgt de mogelijkheid om verweer te voeren. Tijdens de zitting en in de uitspraak geeft de klachtencommissie aan dat de commissie terughoudend is bij het toetsen van het schooladvies, omdat het onderwijzend personeel van een school bij uitstek beschikt over de deskundigheid en professionaliteit om het kennen en kunnen van leerlingen te beoordelen. Het terughoudend toetsen houdt in dat een klachtencommissie beoordeelt of de procedure om tot het advies te komen zorgvuldig is geweest en of de school in redelijkheid tot het schooladvies heeft kunnen komen. De klachtencommissie zal enkel in de gevallen waarin het schooladvies evident onjuist is of als de communicatie omtrent het schooladvies niet zorgvuldig is geweest de klacht gegrond verklaren. Een klachtencommissie is echter niet bevoegd om het advies aan te passen.

ZORGVULDIGHEID EN REDELIJKHEID

De school moet het voorlopig schooladvies en het definitieve schooladvies aan ouders meedelen. Daarnaast moeten deze adviezen onderbouwd worden. Bij het beoordelen of de procedure om tot het schooladvies te komen zorgvuldig is geweest en of de school in redelijkheid tot het advies heeft kunnen komen, kijkt een klachtencommissie of de adviezen zijn gegeven, onderbouwd en eventueel heroverwogen en of er zorgvuldig is gecommuniceerd. Of de school in redelijkheid tot het advies heeft kunnen komen ziet op de inhoud. Als er omstandigheden zijn die van invloed kunnen zijn op het schooladvies, zal de school moeten beoordelen of deze omstandigheden aanleiding geven om het schooladvies te heroverwegen. Dit laatste licht ik graag

toe aan de hand van een oordeel van de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs.

Een moeder klaagt over de inhoud en de totstandkoming van het advies. Zij is van mening dat de leerling een vmbo-basis advies zou moeten krijgen in plaats van het schooladvies praktijkonderwijs. Moeder stelt dat de leerling voor de centrale eindtoets op het niveau van vmbo-basis heeft gescoord. De school geeft aan het schooladvies gebaseerd te hebben op de gehele ontwikkeling gedurende de schoolperiode, namelijk zowel de cognitieve capaciteiten als de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voorts stelt de school dat leerlingen die het schooladvies praktijkonderwijs hebben gekregen niet deel hoeven te nemen aan de centrale eindtoets en dat Cito aangeeft dat leerlingen die het advies

SCHOOLADVIES MOET GOED ONDERBOUWD ÉN GECOMMUNICEERD WORDEN

praktijkonderwijs hebben gekregen hoger scores op de Cito-eindtoets. De school heeft de leerling toch de mogelijkheid geboden om deel te nemen. De leerling scoorde op de toets op het niveau van vmbo-basis. De school heeft naar aanleiding hiervan het schooladvies heroverwogen en besloten om het advies niet aan te passen. De school heeft naar de eindtoets van de leerling gekeken en constateerde dat de hogere scores met name te maken hadden met taalverzorging, terwijl de leerling voor rekenen en lezen aanzienlijk lager scoorde. Op basis daarvan heeft de school besloten om het schooladvies ongewijzigd te laten. De klachtencommissie was van mening dat de school in redelijkheid heeft kunnen besluiten om het schooladvies niet aan te passen¹. Bij het bepalen van het schooladvies dient de school aan te geven welke onderdelen relevant zijn bij de totstandkoming van het schooladvies en welke invloed de verschillende

ARZU YANDERE

advocaat bij Cascade advocaten, a.yandere@cascadeadvocaten.nl

onderdelen hebben. Zo heeft een school in de klachtenprocedure over de inhoud van het advies aangegeven dat een hogere score op de Cito-eindtoets geen aanleiding heeft gegeven om het advies van vmbo-t/havo naar een enkelvoudig havo-advies aan te passen, omdat de school de havo-capaciteiten van de leerling onvoldoende vindt. De leerling scoorde namelijk voor begrijpend lezen gemiddeld een IV-score, het gedrag van de leerling liet soms te wensen over, zijn concentratie was vaak niet voldoende en het zelfstandig thuiswerken lukte ook niet altijd goed. De school stelde zich op het standpunt dat gezien de omstandigheden een schooladvies vmbo-t/havo een kansrijk advies was en dat de havo-capaciteiten in het meervoudig advies waren meegenomen. De klachtencommissie oordeelde ook in deze kwestie dat het schooladvies zorgvuldig tot stand is gekomen en dat de school in redelijkheid tot dit advies heeft kunnen komen².

Alhoewel het er niet veel zijn, zijn er ook klachten over het schooladvies die wel gegrond zijn verklaard. In een van deze procedures had de school het voorlopige advies vmbo gegeven zonder een specifieke leerweg. Ouders waren van mening dat het voorlopige advies vmbo-gl/tl passend is. Bij de leerling is een drempelonderzoek afgenomen. Daaruit bleek dat de leerling voor begrijpend lezen op havo-niveau had gescoord, terwijl dat niet uit de Cito-toetsen zichtbaar was geworden. De school paste het advies niet aan omdat de uitkomst van het drempelonderzoek een eenmalige afwijking zou zijn. De klachtencommissie deelde deze mening niet. De leerling had namelijk ook op de IEP-eindtoets voor begrijpend lezen hoog gescoord, zelfs hoger dan op havo-niveau. Daarnaast had de school niet aannemelijk gemaakt dat er rekening was gehouden met de dyscalculie van de leerling. Volgens de klachtencommissie had de school het gegeven schooladvies onvoldoende onderbouwd. De klacht werd gegrond verklaard³.

ADVIES

Zoals ik al aangaf, is een klachtencommissie niet bevoegd het schooladvies te wijzigen bij een gegrondverklaring. Na het oordeel dat de klacht gegrond is, heeft de klachtencommissie in laatstgenoemde procedure aangegeven dat de gegrondverklaring niet betekent dat het advies onjuist is. Volgens de commissie is de totstandkoming onjuist. Met

een goede onderbouwing kan het advies correct zijn. Een school is niet verplicht het schooladvies aan te passen als een klacht gegrond is. Het oordeel van de klachtencommissie is namelijk een advies. De school moet naar aanleiding van dit advies wel nog een keer goed naar het schooladvies kijken, maar ouders kunnen naar aanleiding van het oordeel van de klachtencommissie geen wijziging afdwingen.

GERECHTELIJKE PROCEDURE

Ouders kunnen een wijziging van het schooladvies wel afdwingen via een gerechtelijke procedure. In zo'n procedure verzoeken ze de rechter om op straffe van een dwangsom de school, althans de rechtspersoon onder wiens gezag de school valt, te verplichten het schooladvies aan de passen. In een recente uitspraak heeft de rechter geoordeeld dat een rechtelijk ingrijpen slechts kan plaatsvinden indien de school niet in redelijkheid tot het betreffende advies heeft kunnen komen. Als toelichting is gegeven: 'Dan zal het moeten gaan om een situatie waarin een weldenkend mens op grond van de gegevens en waarnemingen met betrekking tot de leerling niet tot het advies heeft kunnen komen.' In een andere uitspraak werd gesteld dat de rechter zich moet beperken tot de vraag of het advies zo gebrekkig is dat geen weldenkend directeur tot dit advies had kunnen komen⁴. In beide procedures zijn de ouders in het ongelijk gesteld.

CONCLUSIE

Een procedure tegen het schooladvies heeft kans van slagen als evident is dat er geen goede onderbouwing is voor het advies. In de praktijk komt het bijna niet voor, maar een klacht kan ook gegrond zijn als het advies niet op zorgvuldige wijze is gecommuniceerd met de ouders. *BSM*

Noten

- 1 Landelijke Klachtencommissie Onderwijs 14 juli 2021, nummer uitspraak: 2021008086
- 2 Landelijke Klachtencommissie Onderwijs 20 juli 2021, nummer uitspraak: 2021010264
- 3 Landelijke Klachtencommissie Onderwijs 3 juli 2018, nummer uitspraak: 108191
- 4 ECLI:NL:RBGEL:2021:4052 en ECLI:NL:RBAMS:2007:BA4253